

Sõnastik: Euroopa Liidu leping

Euroopa Liidu leping, lühendatult **ELi leping**, mida nimetatakse ka **Maastrichti lepinguks**, allkirjastati Maastrichtis 7. veebruaril 1992 ja jõustus 1. novembril 1993. Leping kujutas endast Euroopa integratsiooni uut järku ja pani aluse piirkonna poliitilisele lõimumisele. Lepinguga loodud **Euroopa Liit** koosnes kolmest sambast:

- Euroopa ühendused;
- ühine välis- ja julgeolekupoliitika;
- koostöö justiits- ja siseküsimustes.

Lepinguga pandi alus Euroopa kodakondsuse kontseptsioonile, suurendati **Euroopa Parlamendi** õigusi ning loodi **majandus- ja rahaliit**. Lisaks nimetati Euroopa Majandusühendus (EMÜ) ümber Euroopa Ühenduseks.

Maastrichti lepingut on muudetud järgmiste lepingutega:

- **Amsterdami leping** (1997) suurendas liidu volitusi ühenduse tööhõivepoliitika kehtestamisega, tuues ühenduse vastutusalasse mõningad sellised valdkonnad, mis varem kuulusid valitsustevahelise koostöö alla justiits- ja siseküsimustes, võttes meetmeid, mille abil tuua liitu kodanikele lähemale, ning suurendades koostööd mõnede liikmesriikide vahel (tõhustatud koostöö). Lisaks laiendati kaasotsustamismenetlust ja otsuste tegemist kvalifitseeritud häälteenamusega, muudeti ELi lepingu ja EMÜ asutamislepingu sõnastust ning nende lepingute artiklite numeratsiooni;
- **Nice'i leping** (2001) käsitles peamiselt **Euroopa Liidu laienemisega** seotud, Amsterdami lepingus lahendamata jäänud institutsioonilisi probleeme: **Euroopa Komisjoni** koosseis, häälte arvestamine **Euroopa Liidu nõukogus** ja laialdasem kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamine. Lisaks lihtsustati lepinguga tõhustatud koostöö menetlust ja parandati kohtusüsteemi toimivust;
- **Lissaboni leping** (2007) andis **Euroopa Liidule** täieliku juriidilise isiku staatuse, sellega kaotati samaste süsteem, suurendati **Euroopa Parlamendi** volitusi ja liikmesriikide parlamentide kaasatust Euroopa Liidu õigusloomesse, laiendati veelgi kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamist otsustamisel (mida 2014. aastast hakkab asendama topelthäälteenamuse põhimõte), kehtestati pikaajalisem Euroopa Ülemkogu eesistuja funktsioon ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja amet. Lisaks anti lepinguga Euroopa Liidu põhiõiguste hartale õiguslikult siduv iseloom, seati sisse Euroopa kodanikualgatus kui osalusdemokraatia vorm ja loodi riikidele võimalus vabatahtlikult Euroopa Liidust lahkuda.

Täiendav teave

- [EUROPA - ELi õiguse kokkuvõtted - Euroopa Liidu leping \(Maastrichti leping\)](#)
- [Euroopa Liidu lepingu konsolideeritud versioon](#) (täistekst)

Seotud mõisted

- [Euroopa Liit](#)
- [Rooma lepingud](#)

Allikas

- EUROPA - ELi õiguse kokkuvõtted - Euroopa Liidu leping (Maastrichti leping)